

Handleiding bemonsteren pluimveemestvoorraad

Deze handleiding is opgesteld voor het bemonsteren van voorraden pluimveemest bij pluimveehouders in het kader van de fipronil crisis.

1.0 Inleiding

Per 1 oktober 2017 is het voor mestcode 13 en 43 verplicht om de dikke fractie voor transport te laten bemonsteren door een onafhankelijke mestmonsternemer (genoemd OMO). Er zijn momenteel drie geaccrediteerde en door de overheid erkende partijen in de markt die deze mestmonsternames uitvoeren. Deze handleiding is afgeleid uit bestaande regelgeving omtrent het uitvoeren van mestmonsternames. Belangrijkste verschillen zijn:

- *Er is hier geen sprake van partijbemonstering of vrachtbemonstering, maar van een voorraad pluimveemest welke wel of niet verontreinigd is met fipronil en/of amitraz;*
- *Pluimveemest is compacter, dan dikke fractie van mestcode 13 en 43. Het is daardoor beter beloopbaar, bijvoorbeeld door het plaatsen van planken, waardoor grotere hoeveelheden in een keer bemonsterd kunnen worden.*
- *Richtlijnen omtrent bemonstering vlak voor transport gelden hier niet, aangezien hier gemeten wordt op aanwezigheid van fipronil en / of amitraz en niet op fosfaat en nitraat.*
- *Voor de bemonstering op fosfaat en nitraat zal een apart mestmonster genomen moeten worden in lijn met de meststoffenwet.*

2. Technische beschrijving van de verrichting

Dit hoofdstuk beschrijft de wijze waarop een monster van een voorraad pluimveemest genomen en behandeld moet worden totdat het monster arriveert op het laboratorium.

Bij de bemonstering is hier geen sprake van limitatie op de grote van de voorraad. De hoogte van een voorraad mag maximaal 3 m bedragen. De voorraad dient beloopbaar te zijn of er dienen hulpmiddelen ter beschikking te worden gesteld zodat op elke plaats veilig een monster genomen kan worden.

De monsternemer dient vooraf de omvang van de voorraad te bepalen, b.v. door middel van afpassen of door gebruik te maken van een meetinstrument zoals een meetlint of een meetwiel. De monsterneming vindt plaats met gebruik van een Edelmanboor, handschep of schop.

2.1. Het nemen van een representatief monster

Het aantal grepen dat van een voorraad moet worden genomen, is afhankelijk van de voorraadgrootte:

- 1. Voor kleine voorraden (<20 m³) minimaal 10 grepen.
- 2. Voor middelgrote voorraden 20-100 m³ minimaal 14 grepen.
- 3. Voor grote voorraden > 100 m³ minimaal 18 grepen.

Meer grepen komen de representativiteit van het monster ten goede.

De ruimtelijke spreiding van de grepen uit de voorraad moet evenredig zijn in horizontale en verticale richting. Voor de spreiding in horizontale richting dient de oppervlakte van de voorraad (denkbeeldig) verdeeld te worden in een aantal gelijke segmenten, en wel zodanig dat het aantal segmenten overeenkomt met het aantal grepen. Per segment wordt op een willekeurige plek binnen het segment één greep genomen. De monsterdiepte tussen de segmenten dient te variëren over de hele hoogte van de voorraad. Voor de verticale spreiding is een instrument nodig waarmee op alle dieptes in de mesthoop een monster kan worden genomen.

2.2. Gebruik van de instrumenten

De monsternemer kiest naar eigen inzicht het meest aangewezen monsternameninstrument (Edelmanboor, handschep of schop). Deze paragraaf beschrijft hoe de instrumenten gebruikt dienen te worden.

2.2.1 Bemonstering met de Edelmanboor

Verwijder met een schop de buitenste laag (ongeveer 20 cm) bij elk bemonsteringspunt. Houd de boor aan de handgreep vast en plaats hem verticaal of onder een hoek op de mesthoop. Draai de boor rechtsom en met enige druk de hoop in. Na ongeveer $2\frac{1}{4}$ volledige rondes (van 360°) heeft de boor zich 10 cm in de hoop gegraven en is de boor tot de beugel gevuld met voldoende mestmateriaal. Afhankelijk van de samenstelling van de mesthoop moet vaker of minder vaak gedraaid worden om het gewenste resultaat te bereiken. Voor het nemen van een monster op grotere diepte dient een schacht geboord te worden tot het gewenste bemonsteringspunt is bereikt. Zo nodig moet hierbij een aantal keren een volle boor uit de mesthoop getrokken worden om tot de gewenste monsterdiepte te komen. Dit materiaal behoort niet tot het monster.

Draai de volle boor af, en haal de boor licht draaiend omhoog. Plaats voor het lossen van het materiaal de boor schuin met de punt in een verzamelbak of op een zeil. Klop met de boor op de basis van de bak of zeil. Het materiaal komt los en het resterende materiaal kan met de hand of tikjes op de basis uit de boor worden genomen.

Opmerking: Het creëren van een schacht kan worden versneld door gebruik te maken van een verlengde Edelmanboor.

2.2.2 Bemonstering met schep/schop met aangepaste opening

Verwijder met een schop de buitenste laag (ongeveer 20 cm) bij elk bemonsteringspunt. Duw de schep/schop zo ver mogelijk schuin naar het midden van de voorraad in het materiaal. Zorg ervoor dat schep/schop volledig gevuld is, en dat alle grepen dezelfde grootte hebben. Verwijder het overtollige materiaal dat boven op de schep/schop ligt (het behoort niet tot de greep). Breng telkens het materiaal uit de schep/schop in de verzamelbak of op een zeil. Neem op verschillende dieptes van de voorraad een greep. Schep steeds de mest boven het bemonsteringspunt weg zodat het dieper gelegen materiaal bereikbaar is. Logischerwijze is de indringingsdiepte van een Edelmanboor groter dan van een schop/schep. Gebruik een schep/schop alleen bij voorraden met geringe omvang en hoogte.

2.3 Het maken van een laboratoriummonster

De grepen worden ter plaatse uitgestort op een zeil of in een brede schaal. De mest wordt intensief gemengd door drie maal achtereenvolgend ophopen en verspreiden en vervolgens gereduceerd met de kwarteertechniek. Hierbij wordt de mest in een cirkelvorm uitgespreid en in 4 kwanten verdeeld. Twee tegenover elkaar gelegen kwanten worden vervolgens verwijderd waarna de overgebleven kwanten worden samengevoegd en opnieuw gemengd. Deze handeling wordt herhaald tot de gewenste grootte van twee laboratoriummonsters is verkregen. Er moeten twee monsters genomen worden: 1 monster en 1 contramonster.

Gebruik voor het mengen bij voorkeur een schep of grotere schop.

De monsterverpakking van een laboratoriummonster heeft een minimale inhoud van 750 milliliter. Het monster bevat minimaal 500 gram.

2.4 Verpakking, transport en overdracht voor analyse

De twee laboratoriummonsters worden verpakt, getransporteerd en overgedragen aan het laboratorium conform de werkwijze van de NVWA.

3.0 Bron

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-69127.html>